

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C128 – OND11**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 23 februari 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Robrecht Bothuyne tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de stand van zaken met betrekking tot de Franstalige leerovereenkomsten in Vlaanderen	3
Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de monitoring van het aantal buitenlandse studenten in het Vlaamse hoger onderwijs	5
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de evaluatie en bijsturing van het Participatiedecreet	8
Vraag om uitleg van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de passief-scholenbouw	10
Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de promotie voor de luisterronde doorheen Vlaanderen	
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de rondvraag bij leerlingen, ouders, leerkrachten en schooldirecties in dertien Vlaamse centrumsteden en in Brussel	13
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de internationalisering in het leerplichtonderwijs, meer bepaald in het tso en bso	17
Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over pesten op school	20
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de samenwerking tussen federale overheidsdiensten en onderwijsnetten in Vlaanderen	24

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert**Vraag om uitleg van de heer Robrecht Bothuyne tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de stand van zaken met betrekking tot de Franstalige leerovereenkomsten in Vlaanderen**

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik ben geen lid van deze commissie, maar ik heb een vraag over een onderwerp dat ook met de commissie voor Werk te maken heeft. De leertijd is een systeem van deeltijds leren en werken dat ressorteert onder SYNTRA Vlaanderen, en enkel dit aspect valt onder de bevoegdheid van de minister voor Onderwijs.

De leertijd is een gemeenschapsaangelegenheid. Er zijn zowel in Vlaanderen als in Franstalig België instellingen die dit inrichten. Het gaat over het aloude leercontract dat ook in Brussel en Wallonië wordt aangeboden. Deze instituten zijn het IFAPME (Institut wallon de Formation en Alternance et des Indépendants et des Petites et Moyennes Entreprises), dat bevoegd is voor het Waalse Gewest, en het SFPME (Service de Formation des Petites et Moyennes Entreprises), dat bevoegd is voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. In Vlaanderen bieden de SYNTRA's die ressorteren onder de koepel SYNTRA Vlaanderen de leertijd aan.

Sinds midden de jaren negentig wordt voornamelijk vanuit Brussel, door de Franstalige tegenhanger van de SYNTRA, een actieve prospectiepolitiek gevoerd in Vlaanderen. Zo werden honderden Franstalige leertijdovereenkomsten gesloten in de Vlaamse Rand. Het afsluiten van Franstalige leerovereenkomsten in Vlaanderen is uiteraard niet conform het decreet van 19 juni 1973, dat het gebruik van de talen regelt voor de sociale betrekkingen tussen werkgevers en werknemers. Dit werd ook zo vastgesteld in een advies van het Vast Comité van Taaltoezicht uit 2002.

Meerdere verantwoordelijke ministers beloofden sindsdien de problematiek aan te pakken. In opvolging van de interregionale banenconferentie van 14 juli 2008 werd afgesproken dat vertegenwoordigers van het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming-SYNTRA Vlaanderen, IFAPME, SFPME en IAWM (Institut für Aus- und Weiterbildung im Mittelstand und in kleinen und mittleren Unternehmen) een 'samenwerkingsakkoord betreffende de organisatie van de interregionale mobiliteit van leerlingen en stagiairs in de opleidingen tot bedrijfsleider' zouden uitwerken.

Daarbij werden de volgende doelstellingen beoogd: in de geest van de Europese richtlijnen, de mobiliteit van de jongeren in het alternerend onderwijs tussen de regio's en de gemeenschappen mogelijk maken en bevorderen; de kwaliteit en de omkadering van deze interregionale opleiding verzekeren, zowel voor het theoretisch luik als voor het praktisch luik in de onderneming; het bieden van een wettelijk kader en regels die de mobiliteit bevorderen mits bepaling van de opleidingsvoorwaarden en de evaluatie van de jongere; een structuur en een duidelijk objectief bieden aan de samenwerking van de vier instellingen verantwoordelijk voor de alternerende vorming in de verschillende regio's en gemeenschappen.

In dit voorstel van samenwerkingsakkoord zou er ook bijzondere aandacht gaan naar de begeleiding van de leerjongere. De begeleider van het verantwoordelijke instituut waar de theoretische vorming van de jongere plaatsvindt, waakt over de volledige opvolging van het vormingstraject van de jongere. De leerovereenkomst wordt wel gesloten door de begeleider van de regio waar de praktijkopleiding plaatsvindt en in de taal van die regio, om tegemoet te komen aan de problematiek die ik daarnet heb geschetst. In regelmatige uitwisseling tussen deze begeleider en het ondernemingshoofd of de opleider enerzijds en het vormingscentrum in het andere gewest of de andere gemeenschap anderzijds wordt voorzien.

Door dit samenwerkingsakkoord zouden mogelijke overtredingen op de taalwetgeving in de toekomst worden vermeden en in elk geval nog moeilijk kunnen worden verschoond. Toch blijkt deze problematiek in de praktijk nog steeds te bestaan. Nog steeds zouden Franstalige leerovereenkomsten in het Vlaamse Gewest – niet alleen in de Vlaamse Rand trouwens – worden afgesloten. Ik heb weet van dergelijke overeenkomsten die in Aartselaar worden afgesloten, dat toch niet echt in het Brusselse gewest ligt. Er zijn dus naar schatting nog 200 tot 300 leerovereenkomsten die in het Vlaamse Gewest worden afgesloten.

Mijnheer de minister, is voormeld samenwerkingsakkoord effectief ondertekend en in uitvoering? Wat zijn de resultaten? Hoe evalueert u dit akkoord? Kunt u de interregionale mobiliteit die aldus wordt georganiseerd inzake de leertijd en de Franstalige tegenhanger in kaart brengen? Graag had ik cijfers per provincie en per schooljaar sinds 2008. Kunt u aangeven hoeveel leerovereenkomsten er zijn gesloten in Vlaanderen waarbij de theoretische vorming in Brussel of Wallonië door het IFAPME of het SFPME wordt gegeven? Hebben u of uw diensten weet van Franstalige leerovereenkomsten die toch nog in Vlaanderen zijn afgesloten? Welke actie plant u? Zijn er hierover contacten met de Franstalige bevoegde ministers?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, er werd een ontwerp van samenwerkingsakkoord opgemaakt dat werd besproken met vertegenwoordigers van de Vlaamse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. In mei 2009 werd nog een vergadering belegd om het ontwerp te finaliseren zodat het in werking zou kunnen treden op 1 september 2009. Deze vergadering werd echter op het laatste moment afgeblazen omdat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest hier niet meer wilde aan meewerken. Wegens het niet-akkoord van Brussel en het einde van de legislatuur kreeg dit dossier geen vervolg.

Momenteel hebben mijn medewerkers het dossier terug opgenomen. Er vond al overleg plaats tussen mijn kabinet en dat van de heer Muyters. Ook werd reeds met de VDAB en SYNTRA Vlaanderen over dit dossier gesproken. Als wij samen met Werk de inhoud van het samenwerkingsakkoord zullen hebben gedefinieerd, zal er opnieuw overleg plaatsvinden met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Wij beschikken niet over de gevraagde cijfers. Volgens officiële bronnen zou het gaan om 200 tot 300 Franstalige leerovereenkomsten in Vlaanderen. Opgemerkt dient te worden dat enkel het SFPME Franstalige leerovereenkomsten in Vlaanderen sluit.

Er worden door het IFAPME geen leerovereenkomsten gesloten in Vlaanderen met theoretische vorming in Wallonië. Er worden wel nog Franstalige leerovereenkomsten door het SFPME gesloten in Vlaanderen met theoretische vorming in een Franstalig Brussels vormingscentrum. Precieze cijfers hierover zijn ons niet gekend.

Enkele leertrajectbegeleiders van SYNTRA Vlaanderen hebben recent gesignaleerd dat nog steeds Franstalige leerovereenkomsten door het SFPME worden gesloten in Vlaanderen.

Ik wil er nog wel aan toevoegen dat het altijd twee mensen zijn die een leerovereenkomst afsluiten: niet alleen de cursist, maar ook iemand in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Het is een problematiek die er al jaren is. Ieder jaar worden er 200 tot 300 Franstalige leerovereenkomsten in Vlaanderen afgesloten. Ik herinner u aan de problematiek in verband met de inspectie in de scholen in de faciliteitengemeenten. Daar gaat het over een duizendtal leerlingen. Deze problematiek is gelijkaardig. De bevoegdheden en de afspraken worden geschonden, vooral vanuit Brussel en in het verleden zeker ook vanuit Wallonië. Ik spreek me niet uit over de huidige situatie.

Ik denk toch dat een stringente actie nodig is. Er was door uw voorganger een aanzet gegeven. Het is goed dat u overlegt met de verschillende actoren in Vlaanderen, maar ik denk dat er meer overleg nodig is in het Overlegcomité met de Franstalige en Brusselse verantwoordelijken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de monitoring van het aantal buitenlandse studenten in het Vlaamse hoger onderwijs

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, samen met enkele collega's heb ik het regelmatig over de aanwezigheid van studenten uit het buitenland in het hoger onderwijs.

Tijdens de vorige legislatuur werd door de koepels Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) een agentschap in het leven geroepen om ons hoger onderwijs in het buitenland te promoten en studenten aan te trekken. In december van vorig jaar hebben we in deze commissie nog een interessante gedachtewisseling gehad over het groenboek van de Europese Commissie 'De leermobiliteit van jongeren bevorderen'. Dat thema kwam toen ook aan bod. Eigenlijk is het een dubbel thema, het gaat over onze studenten die naar het buitenland gaan, maar ook over de buitenlandse studenten die bij ons les komen volgen.

Ik weet dat de Bologna-experts een instrument ontwikkelen om de intensiteit van die internationalisering te meten. Die nulmeting zou nu aan de gang zijn en zal in de toekomst – zo werd gezegd – vergelijking mogelijk maken. Volgens mijn informatie, minister, zijn of waren – maar ik denk nog altijd 'zijn' – er geen precieze cijfers bekend van het aantal buitenlandse studenten in Vlaanderen.

Er kwam gisteren een bericht van het Ministerie van Onderwijs. In Vlaanderen zouden meer dan 15.000 buitenlandse studenten vertoeven. Als we dat goed lezen, zien we dat het gaat over studenten die niet de Belgische nationaliteit hebben. Een redelijk aantal daarvan woont wel in België. Die cijfers zeggen dus weinig over de mobiliteit van buitenlandse studenten naar Vlaanderen. Dat is nochtans een interessant gegeven. Om een toekomstig beleid te kunnen uittekenen, zouden we over die cijfers moeten beschikken. Evenmin zijn volgens mijn informatie nauwkeurige gegevens beschikbaar over het aantal Vlaamse studenten dat in het buitenland studeert.

Op basis van welke criteria en indicatoren wordt in Vlaanderen de aanwezigheid van buitenlandse studenten gemeten? Ik heb het niet over studenten met een buitenlandse nationaliteit, maar over studenten die vanuit het buitenland naar hier komen studeren.

Ik ben er al enige tijd mee bezig, ik heb het erover gehad bij de bespreking van dat groenboek. Hoe verhoudt Vlaanderen zich op dat vlak ten opzichte van andere landen en regio's? Daar kreeg ik geen duidelijk antwoord op.

Maakt de nulmeting in verband met internationalisering het mogelijk om een beeld te krijgen van de inkomende studenten? Opnieuw bedoel ik de studenten die vanuit het buitenland de stap zetten en hier komen studeren.

Op het ogenblik van de gedachtewisseling over dat groenboek was de officiële reactie van het departement Onderwijs op het groenboek nog in voorbereiding. Is deze reactie ondertussen bekend? Welke conclusies trekt u hieruit?

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik sluit me aan bij deze interessante vraag. Ik wil ook graag de ‘facts and figures’ kennen inzake de internationalisering van ons onderwijs. Er moet wel op worden gewezen dat het een vrij gecompliceerde zaak is. Er zijn studenten van buitenlandse nationaliteit die hier studeren in verschillende hoedanigheden. Er zijn buitenlanders die hier wonen en hun kinderen hier naar de universiteit sturen. Zijn dat buitenlandse studenten? Dat zijn eerder Vlaamse studenten van buitenlandse afkomst. Er zijn studenten die hier heel hun curriculum studeren. Er zijn studenten die hier een jaar studeren via een uitwisselingsprogramma zoals Erasmus Mundus. Er zijn in diezelfde categorie studenten die hier slechts enkele maanden blijven. De grote onderwijsinstellingen die over een behoorlijke administratie beschikken, hebben die cijfers voorhanden. In de Universiteit Gent stockeert men al die gegevens. Wil men tot die nulmeting overgaan, dan kan men een beroep doen op de knowhow van die instellingen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Zoals u zelf aangeeft, is het moeilijk om een alomvattend beeld te schetsen, omdat ‘buitenlandse studenten’ een vlag is die vele ladingen kan dekken.

Voorzitter, het is leuk dat u in mijn plaats wilt antwoorden, maar ik zal het toch nog eens herhalen. Er zijn studenten die niet de Belgische nationaliteit hebben, maar wel permanent in ons land verblijven en dus ook hier studeren. Dat is de eerste categorie. Er zijn daarentegen ook buitenlandse studenten die speciaal voor hun opleiding naar ons land komen. De ene doet dat met het oog op het volgen van een volledige opleiding, dus tot hij of zij hier een Vlaams diploma gehaald heeft, de andere doet dat in het kader van een uitwisseling en volgt dus maar een beperkt deel van de studies hier in Vlaanderen.

In sommige gevallen gebeuren die uitwisselingen in het kader van Europese programma’s, waarover de instellingen aan de overheid moeten rapporteren. In andere gevallen berusten die uitwisselingen op programma’s waarin de overheid niet rechtstreeks tussenkomt of op onderlinge afspraken tussen twee universiteiten. Sommige uitwisselingen duren een semester of een volledig academiejaar, soms ook gaat het om intensieve programma’s van amper enkele weken.

Het is goed dat die diversiteit bestaat, want ze komt tegemoet aan heel uiteenlopende behoeftes. Maar u merkt meteen dat het niet voor de hand ligt om eenduidige definities te hanteren of met een eenvormige registratie te werken. Tot nu toe worden eigenlijk maar deelaspecten van de mobiliteit bevraagd, en dan nog via verschillende kanalen. We hebben bijvoorbeeld gedetailleerde informatie over uitgaande Erasmusstudenten via het Nationaal Agentschap en de vzw Europese Programma’s Onderwijs, Opleiding en Samenwerking (EPOS vzw). Daar halen we ook meer beperkte informatie over inkomende Erasmusstudenten. VLIR-UOS, het bureau van de VLIR dat de universitaire ontwikkelingssamenwerking coördineert, en de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en technische Bijstand (VVOB) kunnen ons informatie bezorgen over mobiliteit naar en van ontwikkelingslanden, althans als die gebeurt in het kader van de programma’s die zij coördineren. In de Databank Hoger Onderwijs vinden we dan weer informatie over buitenlandse studenten die een inschrijving voor een volledige opleiding nemen. Daarnaast heeft iedere instelling haar eigen dataverzameling, al registreren zij ook niet elke vorm van mobiliteit, zeker als daar geen beurs of andere financiële ondersteuning aan te pas komt. U merkt dat ik een afstemming van al deze dataverzamelingen en gegevens meer dan wenselijk vind. De werkgroep mobiliteit van de Bologna-experten heeft daarom de opdracht gekregen om daar een model voor uit te tekenen.

De nulmeting zal ons inderdaad een beeld geven. Aan de universiteiten en de hogescholen vragen we, naast de cijfers uiteraard, ook nog de volgende gegevens: het niveau van instromen van inkomende buitenlandse studenten, zowel bachelor, master als doctor; de reden van het verblijf, waarbij we onderscheid maken tussen het volgen van opleidingsonderdelen, een stageverblijf, een intensief programma, een zomercursus of een eindwerk; en de termijn van het verblijf aan een Vlaamse instelling, met name langer of korter dan 3 maanden. De

nulmeting bevat trouwens ook vragen die peilen naar indicaties voor de kwaliteit van de mobiliteit, of althans voor de organisatie daarvan. Zo willen we bijvoorbeeld graag weten of de instellingen actief rekruteren, of ze een selectiebeleid voor inkomende studenten voeren, of ze in begeleiding voor inkomende studenten voorzien, zowel op academisch als op sociaal-cultureel vlak enzovoort.

We hebben inderdaad een officiële reactie uitgebracht op het groenboek. Die brief is te vinden op de website van het ministerie in de rubriek “In de kijker” www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs. Ik verwijs dan ook verder naar mijn brief.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik dank u voor uw antwoord, minister. Het is inderdaad goed dat we al die gegevens proberen te verzamelen. Hebt u enig idee wanneer we over een nulmeting zullen kunnen beschikken die een vergelijking toelaat? Hebt u een timing?

Minister Pascal Smet: Ik kan u geen precieze datum geven, maar het is voor eind 2010.

De heer Paul Delva: Ik heb nog een tweede bijkomende vraag. Dat is de meest prangende. Al die opdelingen, dat is ingewikkeld, dat besef ik. Ik probeer me heel eenvoudig en los van die categorieën voor te stellen welke positie Vlaanderen inneemt ten opzichte van andere landen en regio's. Scoren wij niet goed? Ik weet dat u dat moeilijk kunt zeggen zonder definitieve cijfers. Maar globaal gezien, zijn we mee? Zitten we in de kopgroep? Ik heb geen enkele indicatie over de plaats die we innemen in Europa.

Minister Pascal Smet: Het is niet evident om dat vandaag te beantwoorden. U hebt ons regeerakkoord goed gelezen. We moeten een tandje bijsteken. *(Opmerkingen van de heer Boudewijn Bouckaert)*

Ook daar zitten we niet goed, zelfs met de inkomende studenten hebben we een taalprobleem. Dat is een van de redenen... *(Opmerkingen van de heer Boudewijn Bouckaert)*

In de beleidsnota hebben we geschreven dat we alle aspecten die de internationalisering van het hoger onderwijs belemmeren, uit de weg zullen ruimen. Het gaat dan natuurlijk ook over de taal. Wanneer buitenlandse studenten bij ons komen studeren, dan zal dat niet in het Nederlands gebeuren, maar wellicht in het Engels. We zullen het daar de komende maanden ongetwijfeld nog over hebben.

De voorzitter: Ik veronderstel dat dit punt op de wetgevende agenda wordt geplaatst.

Minister Pascal Smet: In de beleidsnota staat dat we een inventaris maken van alle hinderpalen. Taal valt daaronder. We willen daar tijdens deze legislatuur en met alle partijen vooruitgang boeken. Het moet wel mogelijk zijn dat elke Vlaamse student in Vlaanderen volledig in het Nederlands kan studeren. Daar mag zeker geen misverstand over bestaan.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, u zegt dat u een beter overzicht wilt van wat er al bestaat. Ik wil graag een suggestie doen. Ook vanuit het ontwikkelingsbeleid zijn er een aantal initiatieven, specifiek voor studenten of mensen uit het zuiden die hier komen studeren. De Vlaamse overheid kent studiebeurzen toe, zowel vanuit Onderwijs als vanuit Ontwikkelingssamenwerking. Er zijn heel wat versnipperde initiatieven die misschien in het kader van de coherentie van het ontwikkelingsbeleid beter zouden worden gebundeld. Het ODA-rapport is al een eerste aanzet, maar misschien is er nog een betere afstemming mogelijk.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de evaluatie en bijsturing van het Participatiedecreet

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: De voorbije legislatuur is er in deze commissie regelmatig gediscussieerd over het decreet van 2 april 2004 betreffende participatie op school. De ambitie van het decreet was om via formele participatie de bakens uit te zetten om in het basis- en secundair onderwijs de betrokkenheid van directies, personeelsleden, leerlingen en ouders bij het schoolbeleid te vergroten. Het decreet bood ook een basis om een expertisecentrum ter ondersteuning van participatie op te richten. Voor zover ik weet, bestaat dit niet of niet meer.

De Universiteit Antwerpen heeft in opdracht van de Vlaamse minister van Onderwijs en in het regeerakkoord van de vorige Vlaamse Regering een bevraging doorgevoerd bij een representatieve steekproef van basis- en secundaire scholen. Hierin werd bij directies, leerkrachten, ouders en leerlingen in het secundair onderwijs gepeild naar hun ervaringen met participatie. De resultaten van dit onderzoek zijn blijkbaar wel gekend bij de administratie, maar niet publiek bekendgemaakt. Ook het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs (VSKO) en de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) deden een bevraging bij hun achterban en formuleerden beleidsaanbevelingen.

In het onderzoek van de Antwerpse universiteit werd gewerkt met een participatiebarometer. Hiermee werd gevraagd hoe het participatieklimaat wordt ervaren en hoe het evolueert doorheen de tijd. Ik vind dit een heel interessante meting, maar het gebruik van deze techniek leidt misschien wel de aandacht af van de mankementen die in de regelgeving zelf zitten en zal wellicht geen ideale evaluatie vormen. Ik denk onder meer aan de nogal formalistische bepalingen en procedures die maken dat scholen niet zelf op maat van hun organisatie een goed werkend participatieorgaan kunnen uitbouwen.

De vorige minister van Onderwijs Vandenbroucke beloofde het Participatiedecreet bij te sturen op basis van de evaluatie en de bijhorende beleidsaanbevelingen. In de beleidsnota hebben we niets teruggevonden in de regelgevingskalender achteraan. Tijdens de bespreking van de beleidsnota is er wel gevraagd naar de evaluatie van het Participatiedecreet. Minister, u hebt aangekondigd dat die er nu ongeveer zou zijn. Ik verwacht dan ook een positief antwoord.

Wat zijn de resultaten van het onderzoek van de Universiteit Antwerpen? Is de methode die werd gebruikt voldoende om dat decreet te evalueren? Welke aanpassingen uit de beleidsaanbevelingen neemt u in aanmerking? Zijn er aanbevelingen waar u zeker wel of niet zult op ingaan?

Minister Pascal Smet: In de beleidsperiode 1999-2004 besliste men om voor het leerplichtonderwijs het lokale participatieproces te ondersteunen via het decreet van 2 april 2004 betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad.

In het regeerakkoord van de vorige legislatuur werd het engagement genomen dit decreet te evalueren. De onderliggende vraag bij de intentie om de participatie te meten, was te weten te komen of we evolueren naar een hogere schoolbetrokkenheid en schooltevredenheid van de diverse actoren. Daarom besteedde de overheid een onderzoek uit om dit te bevragen in een representatief aantal basis- en secundaire scholen.

Er werd geopteerd voor een onderzoeksdesign waarbij met gevalideerde vragenlijsten aan de verschillende actoren werd gevraagd hoe zij participatie ervaren en welke veranderingen daarin optraden sinds de vorige bevraging in 2005. Op deze manier hebben we informatie over wie participeert of de participatiegroepen zoals ouders, leerkrachten, leerlingen en directies, waarover of de participatiedomeinen, in welke mate of de participatiegraad en hoe

of de participatiekanalen, zowel de formele decretale als alle mogelijke informele wegen. Er is gepeild naar de motivatie, tevredenheid, actuele graad van inspraak over diverse onderwerpen. Er werd nagegaan in welke mate persoons- en schoolkenmerken daarop een invloed uitoefenen.

Vandaag heb ik het rapport vrijgegeven. De onderzoekers mogen het publiceren. Het zal de volgende dagen beschikbaar worden gesteld op de website van het ministerie. De conclusies en aanbevelingen zullen aan deze commissie worden bezorgd.

In het algemeen zijn de vastgestelde evoluties tussen de nulmeting en de huidige meting soms positief, soms negatief, soms status-quo. Er zijn geen spectaculaire verschillen. Er kan dus niet eenduidig of ongenueanceerd gesteld worden dat het participatiegebeuren hetzij erop achteruitgaat hetzij positief evolueert.

Naast het onderzoek dat in opdracht van de overheid werd uitgevoerd, vonden er ook nog drie bevestigingen van het participatiegebeuren in het leerplichtonderwijs plaats door andere actoren in het onderwijs: een thematische doorlichting door de inspectie, een bevestiging van katholieke scholen door het Vlaams Verbond van Katholiek Onderwijs en een bevestiging van scholieren door de Vlaamse Scholierenkoepel. De inspectie stelt vast dat in grote lijnen het decreet wordt nageleefd en noteert dat er op het veld zowel pro's als contra's tegenover de decretale regeling worden geformuleerd. Verder benadrukt de inspectie de beperkte participatie van zwakkere groepen aan formele participatie.

In de conclusies bij de bevestiging vanuit het katholiek onderwijs beklemtoont men de grote weerstand tegenover het formaliseren van participatie op schoolniveau via een decreet en focust men op de grote werklast die dit met zich meebrengt. De aanbevelingen hebben vooral betrekking op het terugschroeven van de decretale regeling. De aanbevelingen vanuit de scholierenkoepel gaan in de richting van meer decretale verankering van de leerlingenparticipatie en meer ondersteuning en vorming van leerlingen om volwaardig te kunnen participeren. Ook deze bevestigingen zullen aan deze commissie worden bezorgd.

Ik meen dat al die bevestigingen en onderzoeken voldoende informatie bieden om een aantal voorstellen voor bijsturing van het decreet betreffende participatie op school te formuleren. Deze voorstellen tot bijsturing zullen zeker aangevuld kunnen worden vanuit het Vlor-advies. De Vlor bereidt op eigen initiatief een advies voor betreffende de evaluatie van het participatiegebeuren in het basis- en secundair onderwijs dat in de loop van 2010 zal worden uitgebracht.

Voorstellen voor bijsturing kunnen via de weg van een genummerd decreet in het Participatiedecreet worden aangebracht.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, ik dank u voor uw toelichting. Ik hoop dat we het rapport zo snel mogelijk kunnen inkijken.

Minister Pascal Smet: De procedure bepaalt dat ik een brief moet sturen naar de onderzoekers. Ik heb die vandaag ondertekend. Als zij die ontvangen, wordt het rapport vrijgegeven en wordt het op onze website geplaatst.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik ben blij dat u zegt dat er een spontaan Vlor-advies komt naast de adviezen die we al hebben. Het is interessant om te weten of zo'n participatiecultuur evolueert. Dan kan nog worden nagegaan of dit al dan niet door het decreet is gestimuleerd. Daarnaast moet rekening worden gehouden met de kritiek die vanaf het begin werd geformuleerd, bijvoorbeeld over de deelname van de directeurs aan de verschillende raden. Volgens het decreet mogen de directeuren niet aanwezig zijn, maar dat is een handicap om tot een echte participatie van de deelnemers te komen.

Er zijn enkele zaken die we grondig moeten bekijken en durven evalueren. Ik heb veel sympathie voor de bekommernis en de participatie van de leerlingen. Dat hoeft niet zo

formalistisch te zijn, maar het welbevinden op school wordt gestimuleerd door een gevoel deel te zijn van een schoolgemeenschap en echt betrokken te zijn. Dat moet niet per se via een leerlingenraad gaan – dat is ook belangrijk –, het kan ook projectmatig gebeuren. Daar liggen wel wat kansen om te stimuleren, los van het decreet.

Ik ben blij en onthoud dat we tegen het einde van dit jaar een grondige evaluatie en een aantal voorstellen tot wijziging zullen doen. We zijn bereid om daar verder over te discussiëren.

Minister Pascal Smet: Daar twijfel ik geen seconde aan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de passiefscholenbouw

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters: Voorzitter, minister, collega's, in 2007 deed voormalig minister van Onderwijs Vandenbroucke een oproep om een aantal kandidaturen in te winnen van pilootprojecten om scholen te bouwen volgens de passiefstandaard. De oproep leverde 75 kandidaturen op. Aan de hand van een aantal selectiecriteria werden er 24 geselecteerd. Het gaat over een gezonde mix van scholen, zoals specifieke scholen, vrije basisscholen, technische scholen, groepsonderwijs, een hotelschool met slagerij, en beroepsscholen.

Een van de geselecteerde projecten was de Stedelijke Bouwvakschool in Dilsen-Stokkem, die ik hier als voorbeeld wil aanhalen, omdat dit de aanleiding is van mijn vraag om uitleg. Deze onderwijsinstelling zou een nieuwbouwproject realiseren van 6044 vierkante meter. Voor de passiefscholen was er een extra subsidiebedrag gepland van 235 euro per vierkante meter. Dat betekent dat er voor de bouwvakschool in Dilsen-Stokkem een extra subsidie zou komen van 1,4 miljoen euro.

Inzake bouwvergunning is dit dossier perfect in orde, het is klaar voor de aanbesteding, maar nu komt men tot de conclusie dat het heel moeilijk is een dergelijke school, met een afdeling hout, schilderen, metaal en bouw, volgens het passiefconcept te bouwen. Voor de afdeling schilderen is een specifieke afzuiging nodig van de verflucht. Alle praktijklokalen moeten aan specifieke eisen voldoen, ze moeten hoog en groot zijn.

Men heeft er al heel veel over nagedacht en vergaderd. Niet alleen over de omvang van de lokalen, maar ook over de totale aannemingskost maakt men zich zorgen. Het passiefverhaal is vrij nieuw. Specifieke vaklokalen zijn in het verleden nog nooit conform het passiefconcept gebouwd. Zal de aannemer dat op een correcte manier kunnen doen? Ik verwijs naar voorgaande passiefconcepten, waar toch vaak problemen ontstaan met verwarming, luchtzuivering enzovoort. Dat willen we absoluut voorkomen.

Minister, van de 24 geselecteerde projecten zijn er veel die nood hebben aan aangepaste praktijklokalen voor een beroepsgerichte vorming. Minister, hebt u weet van de meerkost die gepaard gaat met de passiefstandaard, specifiek voor praktijkgerichte lokalen die enerzijds een groot volume hebben en anderzijds bijzondere technieken vereisen voor het afzuigen en filteren van de lucht? Is er bij het selecteren van de kandidaturen in 2007 voldoende rekening gehouden met de kenmerken van die praktijklokalen, zeker bij het bepalen van de subsidie die extra zou worden toegewezen? Een subsidie van 235 euro extra voor een gewoon klaslokaal in een basisschool is toch iets anders dan voor een vaklokaal.

Minister, is het niet meer aangewezen om een onderscheid te maken tussen verschillende types scholen bij het bepalen van de forfaitaire extra subsidie voor de passiefstandaard, minstens een onderscheid op het gebied van klassieke schoolbouw en praktijklokalen? Hoeveel van de 24 initieel geselecteerde projecten zijn inmiddels reeds gestart met de werk-

zaamheden of met de bouw conform de passiefstandaard? Is er zicht op de procentuele meerkost bij aanbesteding en zo ja, kunnen we een overzicht krijgen van de andere 24 projecten? In welke mate kan of wil uw departement tegemoet komen aan de meerkost, zowel voor de bijzondere technieken vereist voor de praktijklokalen, als voor de totale meerkost van de aanneming?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik wil een beschouwing maken, die vermoedelijk wordt gedeeld door de commissieleden en de minister. Als er scholen worden gebouwd, moet er aandacht zijn om ze energiezuinig te bouwen. Voor elke nieuwbouw is dat een noodzaak. Als er momenteel onvoldoende expertise op de markt is, moeten we voorzichtig zijn dat het onderwijs niet experimenteert. Minister, uw middelen voor scholenbouw zijn beperkt, u hebt geen ruimte om te experimenteren.

Over dit concrete dossier wil ik geen uitspraak doen, want ik ken het niet. We hebben het DBFM-project, we hebben NV School Invest, en we hebben binnenkort een proefproject in drie scholen, respectievelijk in het gemeenschapsonderwijs, het vrij onderwijs en het gemeentelijk onderwijs. Weet u hoe het staat met de dossiers van Genk, Londerzeel en Sint-Niklaas? Wanneer mogen we daarin vooruitgang verwachten?

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Minister, klopt het dat scholen die vandaag aan passiefbouwen denken, los van de 24 die al zijn goedgekeurd, altijd voorrang hebben op de rest?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, ik heb hierover een vraag ingediend, onder andere over de financiering, maar u hebt daar niet op geantwoord. Ik sluit me aan bij de vraag om uitleg van mevrouw Peeters, vooral over de meerkost en over hoeveel jaar die wordt gespreid. Het gaat over 24 scholen. Als ik het goed heb, zijn er geen nieuwe oproepen.

Ik ken een voorbeeld van een gewone school, een van de 24, die het niet vanzelfsprekend vindt welke standaarden ze moet volgen. In de vorige legislatuur heb ik daar een schriftelijke vraag over gesteld, om de technische details te achterhalen. Blijkbaar is dat nog onvoldoende. Er is toch nood aan meer expertise of sturing vanuit AGION of een andere dienst, zodat die scholen duidelijkheid kunnen krijgen over de standaardnorm.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister, is er feedback van de aannemers en de architecten over de haalbaarheid? Zijn er duidelijke voorschriften? Is de meerkost van passiefbouw haalbaar voor de scholen? In sommige gevallen zullen er extra vierkante meters nodig zijn voor sassen enzovoort. Het is niet zo evident als het op papier lijkt.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, om ervaring op te doen in Vlaanderen met betrekking tot de bouw van scholen zijn er projecten opgestart. Dat is de reden en het antwoord op een groot aantal vragen. Je kunt maar ervaringen hebben als je er opdoet. Daarom werd dit project opgestart.

Om scholen te bouwen volgens de passiefhuisstandaard werd een oproep georganiseerd waarop alle inrichtende machten konden intekenen. Alle inrichtende machten konden zich kandidaat stellen om bij wijze van pilootproject een school volgens de passiefhuisstandaard te bouwen. De doelstelling van dit project is de 24 pilootprojecten op te volgen, en te leren uit hun ervaring. Daarom doen we het ook maar met 24 scholen om na te gaan of we deze piste verder moeten volgen of niet. Er moeten ook diverse projecten zijn zodat je van de verschillende types kunt leren.

Voorwerp van het onderzoek is onder andere de meerkost per vierkante meter te bepalen die voortvloeit uit het bouwen volgens de passiefhuisstandaard en na te gaan wat passiefhuisstandaard voor scholen betekent. Wat betekent dit voor de verschillende schooltypologieën? Dat is de basis van het onderzoek.

Voor de 24 geselecteerde pilootprojecten werd in een verhoging van de financiële norm voorzien, voor hun pilootfunctie en voor de financiering van de hogere investeringskosten van het passiefbouwen, in vergelijking met traditionele bouwmethoden. Deze verhoging is het resultaat van een vergelijkend onderzoek, uitgevoerd door een studiebureau met ervaring op het terrein, van de kostprijs van een zevental niet-residentiële passiefbouwprojecten die gerealiseerd zijn of in ontwerpfase zijn in België.

De gemiddelde meerkost bedroeg 9 percent, de hoogste 20 percent. Het bedrag van 235 euro per vierkante meter komt overeen met 20 percent van de oorspronkelijke financiële norm voor scholen. Tot op vandaag hebben we van geen enkel project een gedetailleerde raming ontvangen die aantoont dat de meerkost de extra toegekende subsidie ruim overtreft. Dit is ook niet het geval voor Dilsen-Stokkem.

Het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) heeft steeds gecommuniceerd dat als blijkt dat de extra subsidie niet toereikend is, de inrichtende macht, op elk moment, aan de hand van een gedetailleerde en gefundeerde motivatie zich kan richten tot de commissie van deskundigen. Nog geen enkel van de 24 projecten heeft dit tot nu toe noodzakelijk geacht. We kunnen de forfaitaire subsidie slechts herzien als hier per project een onderbouwd bewijs voor wordt geleverd.

In teken van de tweede onderzoeksvraag ‘Wat betekent dit voor de verschillende schooltypologieën?’, is er bij de selectie van de 24 pilootprojecten bewust gekozen voor een ruime diversiteit. De scholen zijn geselecteerd aan de hand van een aantal selectiecriteria.

Als algemene motivatie heeft Dilsen-Stokkem volgende reden meegegeven: ”Het overgrote deel van de nodige oppervlakte van de nieuwe bouwvakschool wordt ingenomen door praktijkruimtes. Deze praktijkruimtes hebben een grote omvang en een hoge binnenhoogte van 4 tot 4,5 meter. Het binnenklimaat in deze praktijkruimtes moet optimaal zijn, aangezien de leerlingen er een groot deel van hun lessen doorbrengen. Vandaar dat de stad bekommerd is over de energiehuishouding van het nieuwe gebouw en de energiekosten die daarmee samenhangen. De bouw van de stedelijke bouwvakschool als passiefschool lijkt ons bijgevolg een mooie uitdaging.” Dit is dus een mooie definitie van een mooi proefproject.

Er is slechts één aanbestedingsdossier – enkel voor het lot ruwbouwwerken en afwerking – binnen bij AGION. Het lot wordt aanbesteed midden februari. Ook hier is dus geen totaalbeeld van de meerkosten. AGION raadt de inrichtende machten aan, wegens de beperkte kennis op de markt, hun studieteams de opdracht te geven een grondig marktonderzoek en een uitgebreide totaalraming te maken, reeds bij het definitief ontwerp.

De totale meerkost voor de aanneming en technieken is opgenomen in de extra subsidie. De specifieke meerkost voor technieken voor praktijklokalen is inherent aan de functie en verhoudt zich gelijkaardig als reguliere dossiers. Als er duidelijk en onderbouwd kan worden aangetoond dat er extra meerkosten zijn door de combinatie passiefhuisstandaard en praktijklokalen – vergeleken met de basisvereisten van de praktijklokalen en hun ramingsprijs – kan dit steeds worden voorgelegd bij de commissie van deskundigen.

Bij mijn weten hebben scholen geen voorrang als ze passief bouwen. Ik wil het wel even opzoeken. Ik durf het niet voor 100 percent te bevestigen, maar ik denk niet dat er een algemene regel is. Het zou me verbazen omdat het niet meteen overeenstemt met de idee van proefprojecten.

Mijnheer De Meyer, ik stel voor dat u mij een mailtje stuurt over die drie projecten en ik zal u per kerende antwoorden.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Zoals u zelf zegt, is het een heel mooie uitdaging om met een dergelijk pilootproject te kunnen starten.

Dat het de bedoeling is om uit een pilootproject te leren, beseffen wij ook maar al te goed. Maar ik vind het spijtig dat van de 24 projecten er nog geen enkel zo ver gevorderd is – en we zijn toch al bezig van in 2007.

Ik moet toch vaststellen dat wanneer men geen onderscheid gaat maken tussen de praktijk-lokalen en de gewone lokalen, er een groot risico bestaat dat de scholen die een praktijk-gerichte vorming aanbieden, eventueel zullen afhaken.

Mijnheer de minister, zou er een redelijke kans kunnen bestaan dat, wanneer wij aan de commissie van deskundigen voorleggen dat er niet voldoende is nagedacht over de praktijk-lokalen, er toch nog een hoger bedrag dan 235 euro per vierkante meter zou worden uitgekeerd?

Minister Pascal Smet: Ja, er bestaat een kans.

Mevrouw Lydia Peeters: Dat is goed, dank u. Dan zullen wij dat zeker doen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de promotie voor de luisterronde doorheen Vlaanderen

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de rondvraag bij leerlingen, ouders, leerkrachten en schooldirecties in dertien Vlaamse centrumsteden en in Brussel

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, in de Lerarendirect van enkele weken geleden stond er een bericht over een initiatief 'Zeg het hem zelf'. Mijnheer de minister, hierin kondigt u een informatieronde aan – of beter een 'luisterronde' – door Brussel en de 13 centrumsteden van Vlaanderen waarbij u in discussie wilt gaan met leraars, ouders en leerlingen. Deze 'luisterronde' vind ik op zich een goed initiatief, dat zeker participatiebevorderend zal werken. Ik vind het goed dat u als minister bij het begin van de legislatuur gaat luisteren naar wat leeft bij verschillende doelgroepen.

In dit kader werd een filmpje gerealiseerd dat men kan terugvinden op de website van het ministerie. Ik benadruk nog eens dat deze luisterronde een grote relevantie heeft en daarom op voldoende grote schaal moet worden gecommuniceerd.

Ik had een kleine bedenking bij de clip. Ik was een beetje verrast door de toon van deze videoclip. Op het gevaar af van preuts of ouderwets over te komen, heb ik vragen over het gekozen scenario van een ontvoering – en ik weet wel dat het een speelse ontvoering was – en dat in tijden waarin we scholen aanspreken op hun rol in het aanleren van vaardigheden aan jongeren om respect tegenover elkaar te tonen.

Ik voeg daar onmiddellijk aan toe dat ik me op een slappe koord bevind. U kunt natuurlijk publiciteit voeren zoals u dat wilt om de mensen naar uw luisterronde te lokken. Ik begrijp dat u een originele en ludieke manier gezocht hebt om uw publiek te bereiken. Daar heb ik allemaal geen probleem mee. Maar net het selecteren van dat scenario vind ik een beetje vreemd. Hoe denkt u de keuze voor deze clip, ook al is hij ludiek bedoeld, te rijmen met allerlei – zeer terechte – initiatieven die Onderwijs neemt voor geweldpreventie bij jongeren?

Dat is natuurlijk niet de belangrijkste vraag. Ik vraag me vooral af wat de kostprijs was van de clip. Welk deel neemt dit initiatief in van het budget voor de ronde van Vlaanderen die u plant?

Neemt u nog andere communicatie-initiatieven om de informatieronde doorheen Vlaanderen bekend te maken?

Welke doelstellingen wilt u voor elk van de verschillende doelgroepen exact bereiken met de informatieronde? Hoe zal de roadshow worden opgebouwd? Is dit een eenmalig initiatief of wordt het in de volgende jaren herhaald?

Hoe zult u omgaan met de verworven informatie? Die kan eenduidig zijn, maar zal dat waarschijnlijk niet zijn. Welke plaats zult u dit geven in uw beleid?

De voorzitter: Jammer dat we de clip niet kunnen bekijken.

Minister Pascal Smet: U vindt hem op www.ond.vlaanderen.be/zeghethemzelf.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, ik sluit graag aan bij de heer Delva, wat betreft het clipje over de ontvoering. Ik heb zelf twee keer gekeken met de vraag: is het hem, of is het hem niet?

Minister Pascal Smet: Ik was het echt, maar ik zat niet in dat tapijt gerold.

Mevrouw Vera Celis: U was het inderdaad zelf, de leerlingen die het gezien hebben en die ik gesproken heb, vonden het 'kei show'. Collega's en mensen buiten het onderwijs die ik sprak, hadden de terughoudendheid die ik zelf voelde. Het is in het onderwijs soms ontzettend moeilijk om de positie van leerkracht te handhaven. Men moet niet boven de leerlingen staan, maar een beetje gezag is toch op zijn plaats. Het lag niet in de lijn van de verwachtingen van de minister van Onderwijs in zo'n positie te zien. Zoals de heer Delva zegt, het is een beetje dansen op een slappe koord. U kunt daarmee doen wat u wilt. Desalniettemin was het bijzonder grappig en leuk om te zien. Maar gezien de positie die u bekleedt, had ik mijn twijfels.

De organisatie van de rondvraag 'Zeg het hem zelf' in de centrumsteden is een fijn initiatief. Dat zal de participatie zeker ten goede komen. U verwacht klaar te zijn in de lente van 2010. De reacties die u verzamelt op deze ontmoetingen zult u gebruiken bij het uitzetten van uw onderwijsbeleid. Op woensdag 20 januari werd de bijhorende website gelanceerd, waar mensen zich kunnen inschrijven voor deze ontmoetingen. Ik heb de indruk dat u heel wat volk mag verwachten. Het initiatief is goed gekend, heel wat collega's hebben zich al ingeschreven, zij het soms undercover.

Over welke concrete dossiers wenst u informatie te verzamelen? Op welke wijze zult u deze reacties verzamelen en bundelen? Zult u de resultaten van deze rondvraag toelichten voor de commissie? Het is misschien een gemene vraag, maar wat is de totale kostprijs van deze rondvraag, inclusief website, promotiemateriaal enzovoort?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, dames en heren, ik heb hierover een schriftelijke vraag ingediend. Ik zal de vragen van mijn collega's niet herhalen. Ik vind de clip schitterend voor een jeugdbeweging, minister. Mocht u voorafgaandelijk mijn advies gevraagd hebben, ik zou het u niet hebben aanbevolen. Verder moet ik daar geen waardeoordeel over vellen.

Nu het gelanceerd is, nu u wat reacties ontvangen hebt, nu u het zelf opnieuw hebt gezien, wat is uw zelfevaluatie? (*Gelach*)

Dat is niet onbelangrijk. Bij managers wordt heel vaak om een zelfevaluatie gevraagd. Hoe beoordeelt u deze werkwijze? Misschien vindt u het schitterend, ofwel zegt u: niet voor herhaling vatbaar.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik sluit me aan bij de heer De Meyer. Het is ongelooflijk dat Bert Anciaux in de afgelopen 10 jaar niet op dat idee gekomen is om als minister van Jeugd zo'n tournee te doen. *(Opmerkingen)*

Minister, ik heb u bij het begin van de bespreking van de beleidsnota aanbevolen om te luisteren en in dialoog te gaan. U doet het dus goed. Ik hoop dat u op zulke grote evenementen zult kunnen luisteren en voldoende zult meepikken wat er gezegd wordt. De eerste zin van uw beleidsnota was: ik ga de dertien centrumsteden doen. Er was al discussie over die dertien steden. Het was uw bedoeling om heel Vlaanderen te doen. Ik vond dat dat een beetje laat kwam. U bent intussen meer dan een half jaar minister. Is er een reden waarom dat zo laat komt? Hebt u een timing om tot resultaten te komen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Het was leuk om de filmpjes te maken. Ik denk dat die jonge gasten met veel plezier aan mijn haar hebben getrokken en de pleister van mijn gezicht hebben gehaald. Het is ook bedoeld voor een jong publiek.

Ik ben de administratie gevolgd in haar keuze voor de filmpjes. Ik heb dat wel goedgekeurd natuurlijk. We hebben een dynamische administratie. We hebben hun gevraagd om dit initiatief rond participatie uit te werken en voor te bereiden. We wilden iets origineels. We hebben alles intern gedaan, ook om de kosten te drukken. Het filmpje is gemaakt door ambtenaren en niet door een externe firma. Dat heeft ons dus weinig gekost.

We kozen voor een internetfilmpje omwille van het dynamisch karakter van dit medium. We hebben gekozen voor drie verschillende filmpjes omdat er drie doelgroepen zijn: de ouders, de leerkrachten en directies en dan de kinderen. Elke doelgroep heeft zijn eigen filmpje. De kinderen vinden het goed en het is vooral voor hen bedoeld. Natuurlijk ga ik niet elke week zo'n filmpje maken waarin ik ontvoerd word. Dat is zeker niet de bedoeling. Eén keer is in principe wel oké.

We vonden het belangrijk om op een ludieke manier aan te geven dat we inspanningen doen om te luisteren. Vandaar ook het idee om zelf kort in de filmpjes te verschijnen, en dat is dus echt maar even. Het filmen heeft soms wat meer tijd in beslag genomen dan gepland, zeker dat stuk waarin ik op die koude keukenvloer moest liggen. Goed, zelfs de ontvoering is ludiek, mijnheer Delva. Dat is helemaal geen verheerlijking van geweld. Het staat volgens mij helemaal niet haaks op initiatieven van geweldpreventie. Het was duidelijk niet gewelddadig. Het is gemaakt op het niveau van de kinderen. Het was de bedoeling dat zij het konden begrijpen. Het idee komt overigens van kinderen. We hebben dus een goede keuze gemaakt.

De ontmoetingsdagen zijn een initiatief in het kader van de start van een legislatuur en staat los van de rondes van Vlaanderen. Ik vind niet dat we echt lang gewacht hebben. De reden is dat de beleidsverklaring eerst af moest. We hadden dan een hele discussie over de besparingen. Het leek ons beter om die beslissingen te nemen en dan pas naar de mensen te gaan. Het is heel intensief. We zijn vorige week begonnen in Aalst met een avond voor leerkrachten. Ik ga vanavond naar Mechelen en ontmoet ook daar leerkrachten. Vorige week was het heel goed. Er waren tussen 150 en 200 mensen aanwezig. Ik heb goed geluisterd. In die zin is het goed dat we hebben gewacht. Als mensen nog een vraag of opmerking hebben bij besparingen, kunnen ze die formuleren en kan ik uitleg geven. Uit de reacties blijkt dat veel mensen daar tevreden mee zijn.

Men moet trouwens niet ter plaatse zijn. Men kan op elk moment via de website z'n ei leggen. Heel wat mensen doen dat. Op die manier voelt men heel duidelijk aan waar mensen

mee bezig zijn op het terrein. Daarnaast participeer ik aan schoolbezoeken, schoolopeningen, vieringen enzovoort. Op die manier krijg ik een goed beeld van wat er op het vlak van onderwijs leeft in Vlaanderen.

Ik heb ervoor gekozen om dit op deze manier te doen. Sommigen van mijn voorgangers opteerden voor een regeringsmededeling of een brief aan alle leerkrachten. Ik heb niet voor die klassieke methode gekozen, maar voor een intensieve ronde. Het budget is voor het grootste deel vastgelegd op het budget van 2009 en voor een stukje op 2010. In 2009 heeft het Agentschap voor Onderwijscommunicatie meer dan een miljoen euro ingeleverd. Het heeft met andere woorden al heel wat besparingsinspanningen gedaan. Dit initiatief staat niet haaks op de beslissing om minder middelen voor communicatie-initiatieven uit te trekken.

Naast de website werd dit initiatief bekendgemaakt via de reguliere kanalen van het ministerie: Schooldirect, Lerarendirect, Klasse Voor Leraren, Klasse Voor Ouders, Maks!, Yeti. Verder werd aan tal van organisaties die rechtstreeks of onrechtstreeks werken met ouders, leerlingen en professionals gevraagd om dit initiatief mee bekend te maken: ouderkoepels, Gezinsbond, Kind en Gezin, CLB's, de culturele centra, de bibliotheken, de Vlor, de Vlaamse Scholierenkoepel, de lokale overlegplatforms, de ziekenfondsen, de lerarenverenigingen enzovoort. Zij beslissen natuurlijk zelf in welke mate zij dit doen. De pers werd ingelicht op 19 januari. Voor elke ontmoetingsdag wordt ook de lokale pers op de hoogte gebracht.

Het is niet mijn bedoeling om dit de volgende jaren te herhalen, althans niet met deze formule. We starten deze formule aan het begin van een legislatuur. Het is een heel actief luistermoment. Men heeft berekend dat ik in Aalst ongeveer 85 percent van de tijd heb geluisterd. Dat is een mooie prestatie. Dat percentage zal variëren naargelang het publiek.

Er worden geen onderwerpen opgelegd aan het publiek. Het is de bedoeling dat alle vragen en getuigenissen spontaan van het publiek komen. We proberen wel te groeperen, maar ook dat verloopt spontaan. Ik heb nog maar een editie gedaan waardoor ik nog niet veel conclusies kan trekken.

Het is de bedoeling dat we alles samenbrengen, niet alleen van de ontmoetingsdagen, maar ook via mail. Er zullen ook blogs op de website komen. Er zal een tussentijdse rapportering worden opgemaakt. Na afloop van de ontmoetingsdagen zullen we eveneens een FAQ publiceren op de website.

De dertig edities kosten inclusief zaal, geluidsinstallatie en promotiecampagne, 205.000 euro. Er wordt de mensen zelfs geen drankje aangeboden. Er wordt dus enorm bespaard.

Om de aandacht van de mensen te behouden is er tot slot een improvisatiegroep die de avond afsluit met rap it up. De administratie vond dat een heel goed idee. Ik stond er in het begin wat sceptisch tegenover. Maar in Aalst stelden we vast dat dit wel degelijk functioneert. De mensen waren tevreden dat ze op het eind nog eens goed konden lachen. Dat compenseert het drankje dat de mensen helaas niet krijgen uit besparingsoverwegingen.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb nog een paar slotbedenkingen.

Worden er verslagen opgemaakt per avond?

Minister Pascal Smet: Dat gebeurt niet per avond, maar wel gegroepeerd. U kunt dat volgen op de website.

De heer Paul Delva: Ik ben tevreden dat ik het u zelf heb gezegd. U hebt gevraagd dat ik het u zelf zou zeggen, en dat heb ik gedaan.

Ik stel vast dat u ook naar Brussel komt. Ik veronderstel dat men zich kan inschrijven via een website. U weet echter dat we daar in Brussel slechte ervaringen mee hebben. Misschien moet worden nagedacht over een andere wijze van inschrijving.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, u zegt dat u tussentijdse rapporten zult maken die terug te vinden zijn op de website. U komt daar dus niet mee terug naar de commissie?

Minister Pascal Smet: Toch wel, maar dat hangt van de commissie zelf af. Als de commissie dat vraagt, dan wil ik na de ronde een soort samenvatting geven van de aandachtspunten. Ik veronderstel dat dit voor de commissie interessant kan zijn.

Mevrouw Vera Celis: U krijgt reacties van op de werkvloer. Die moeten zeker ter harte worden genomen.

Minister Pascal Smet: Dat wil ik heel graag doen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Het zou inderdaad interessant zijn het rapport te krijgen. We kunnen dan nog beslissen of we het al dan niet bespreken. Ik heb ook begrepen dat deze wijze van communicatie eenmalig is.

Minister Pascal Smet: Dat weet ik niet. Ik heb enkel gezegd dat ik niet de bedoeling heb om me elke week te laten ontvoeren in een aankondigingsfilmpje. Het moet origineel blijven. Dit script is afkomstig van mensen uit de administratie. Daarover is overleg gepleegd met de doelgroep. Ik neem aan dat het de volgende keer iets anders zal zijn. Het is in elk geval niet de bedoeling om elk jaar een luisterronde te doen. Dat moet gebeuren aan het begin van een legislatuur.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de internationalisering in het leerplichtonderwijs, meer bepaald in het tso en bso

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Vanaf 2011 kunnen leerlingen uit het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs een trimester in een andere EU-lidstaat studeren. Dit is een nieuwe actie van het programma 'Een Leven Lang Leren' in het kader van Comenius dat zich richt tot jongeren vanaf 16 jaar. Aangezien het meestal om minderjarigen gaat, lijkt het ons belangrijk om de organisatie ervan niet aan het toeval over te laten.

Erasmus loopt al een twintigtal jaar en heeft het stadium van de kinderziekten verlaten. In elke hogeschool is er een coördinator internationalisering die onder meer de uitwisselingen van studenten coördineert. Dit is echter niet of nog niet het geval in het secundair onderwijs. Het is nochtans zeer belangrijk om oog te hebben voor de eigenheid van jongeren uit het leerplichtonderwijs en de grenzen van wat deze jongeren aankunnen. Ik denk bij individuele leermobiliteit van leerplichtige jongeren onder meer aan een ondersteuning van de zogenaamde thuischool voor het ontwikkelen van een visie, van een sterke voorbereiding en van een goede nazorg.

Tegelijk moet de gastschool, die ook een Vlaamse school kan zijn, nieuwe deelnemers goed kunnen ontvangen en begeleiden. Dit laatste is de taak van de vzw Europese Programma's voor Onderwijs, Opleiding en Samenwerking (EPOS) vzw. Dat bleek tijdens de commissievergadering van 3 december 2009. Ik heb toen aan de vertegenwoordigster van EPOS gevraagd hoe dat zou worden aangepakt. Zij kon me daar toen nog geen duidelijk

antwoord op geven. Zij verwees naar de ervaring die men heeft bij AFS Interculturele Programma's. Dat is echter een volledig andere context. Daar gaat het om meerderjarige jongeren of jongeren die al afgestudeerd zijn. Dat is een privéorganisatie met hoge inschrijvingsgelden enzovoort.

Bij de individuele of klasgerichte initiatieven van leermobiliteit vraagt de groep tso- en bso-studenten extra aandacht. Als minister van Jeugd zult u JINT ook goed kennen. In april 2009 heeft JINT een onderzoek afgerond. Daaruit blijkt dat lager opgeleide jongeren vaak wel interesse hebben in een buitenlandse ervaring, maar er moeilijk toe komen. Daarom lijkt het belangrijk om de bestaande Leonardo da Vinci-programma's voor jongeren in tso, bso, dbso en de beroepsopleiding extra te stimuleren. In dat kader zou een toename van de Vlaamse middelen specifiek aan dit programma of een ander specifiek initiatief voor deze doelgroep legitiem zijn. Bij de voorstelling van EPOS heb ik een tabel gekregen van de middelen. De Vlaamse middelen stonden op nul voor Leonardo. EPOS zei dat dat kwam omdat de Europese middelen voldoende waren. Toch is het goed om na te gaan wat er extra kan gebeuren.

Leermobiliteit is natuurlijk maar één aspect van internationalisering. Andere stimulansen zijn mogelijk. Zo lanceerde mevrouw De Moor van de Beweging Vlaanderen-Europa het voorstel om een fonds te scheppen waaruit scholen, zowel secundaire als basisscholen, eventueel ook hogescholen, kunnen putten om buitenlandse gastdocenten of experts uit te nodigen. Dat zou ook een laagdrempelige manier zijn om contact met het buitenland over een bepaald thema in de school binnen te brengen. Dat was een voorstel van die mevrouw, ik vel daar geen oordeel over.

Minister, in de beleidsnota Onderwijs spreekt u enkel van leermobiliteit in het hoger onderwijs, en helemaal niet in het secundair. Minister, hebt u plannen om de internationalisering ook kansen te geven in het leerplichtonderwijs? Erkent u dat door de eigenheid van individuele leermobiliteit van leerplichtigen, een sterkere begeleiding zeer belangrijk is? Hoe wilt u dit heel concreet voor het Comeniusprogramma vanaf 2011 uitwerken? Op welke manier zult u jongeren uit tso, bso, dbso en kso extra stimuleren tot internationalisering zoals het JINT-onderzoek suggereert? Welke andere initiatieven wilt u nemen om internationalisering in het leerplichtonderwijs te stimuleren? Is een fonds zoals voorgesteld haalbaar?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Internationalisering van het onderwijs start niet in het hoger onderwijs. Vanaf de kleuterschool is het mogelijk om internationale projecten op te starten. Er zijn niet enkel de acties binnen het Europese Programma 'Een Leven Lang Leren' – Comenius en Leonardo da Vinci –, ook de Vlaamse overheid heeft haar eigen programma's waarbij scholen subsidies kunnen krijgen om samen te werken met een partnerschool uit een ander Europees land. Zo zijn er de Vlaams-Marokkaanse Twinnings, Buurlanden voor het basisonderwijs, Grensoverschrijdende Samenwerking (GROS) en Euroklassen voor het secundair onderwijs, waarbij de uitwisselingen van de leerlingen centraal staan.

In de periode 2001-2006 namen 461 verschillende Vlaamse scholen deel aan één of meer Comeniusacties, wat ongeveer 13 percent van de Vlaamse scholen is, ongeveer 8 percent van alle basisscholen en 25 percent van alle secundaire scholen. Elk jaar opnieuw zet een aantal nieuwe scholen de stap naar Comenius. In de schoolpartnerschappen waren er jaarlijks een 1000-tal verplaatsingen naar het buitenland, waarvan ongeveer een derde leerlingen. Het aantal betrokkenen bij diezelfde projecten ligt bovendien vele malen hoger.

Deze trends binnen het Comeniusprogramma onder Socrates II, lijken zich door te zetten in het 'Een Leven Lang Leren-programma' (LLP). Het Comeniusbudget is aanzienlijk en stelselmatig toegenomen van 1.385.000 euro in 2005 naar 2.243.000 euro in 2009. Dat is een stijging van 369 naar 400 dossiers.

In het Leonardo Da Vinci-programma zijn van bij de start buitenlandse stages voor leerlingen in de initiële beroepsopleiding mogelijk. Leerlingen uit het tso, bso, dbso, de leertijd en de beroepsopleidingen van kso en buso kunnen een stage doen in een buitenlandse onderneming en/of beroepsopleidingsinstelling. In de eerste periode van het programma, van 1995 tot 1999, steeg het aantal deelnemers van 140 naar 205 per jaar. Het aantal deelnemende scholen bleef quasi gelijk, 15 in 1995, 17 in 1999.

In de tweede periode van het programma steeg het aantal deelnemers van 272 in 2000 naar 347 in 2006, het aantal deelnemende scholen steeg van 20 naar 27. Sinds 2007 is het Leonardo Da Vinci-programma opgenomen in het Europees programma ‘Een Leven Lang Leren’. De definitieve afrekening van de projecten is nog lopende, maar we kunnen toch de volgende cijfers geven: voor het budget 2007 werd er voor 417 deelnemers uit 32 scholen een voorstel tot betoelaging gegeven, in 2008 was dit het geval voor 548 deelnemers uit 36 scholen en in 2009 voor 542 deelnemers uit 46 scholen. Binnen deze periode konden alle aanvragen worden betoelaagd, die door de evaluatoren als kwalitatief toereikend werden gescoord. Dit was mede mogelijk door het intern verschuiven van budgetten binnen het Leonardoprogramma. Er lijkt dus geen onmiddellijke nood te zijn aan extra middelen om de huidige aanvragen te kunnen beantwoorden.

Uit contacten met het werkveld bleek dat men onder meer de volgende zaken als belemmerend naar voren schuift: de problematiek van middelen voor het vervangen van de begeleidende leerkracht en het gebrek aan ruimte in het curriculum voor het inbouwen van de buitenlandse stages. Tijdens het schooljaar 2008-2009 kregen 10 scholen een subsidie voor een GROS-project, 13 kregen een Euroklassen-subsidie, 28 een Buurlanden-subsidie en 16 scholen hadden een Vlaams-Marokkaanse Twinning.

Internationalisering krijgt dus zeker kansen in het leerplichtonderwijs. Daarbij is er niet zozeer nood aan meer acties of hogere budgetten, wel aan permanente sensibilisering en ondersteuning, wat op zich ook een actie is. Wat dit betreft, kunnen scholen rekenen op de ondersteuning van EPOS vzw, het Centrum Ryckvelde en de Landcommanderij Alden Biesen.

De actie ‘Individuele Leerlingenmobiliteit’ (IPM) is inderdaad een nieuwe en kleinschalige actie binnen Comenius. Nieuw, omdat 2010 pas het eerste jaar is waarin scholen een aanvraag voor een IPM-project kunnen indienen. Kleinschalig, omdat het gaat over een gering aantal uit te wisselen leerlingen. Voor Vlaanderen gaat het om het uitzenden van een dertigtal leerlingen naar het buitenland. In zekere zin is de actie ook nog experimenteel. Van alle landen die deelnemen aan het LLP-programma, doen er minder dan de helft mee aan IPM. In Vlaanderen is nog een vrij intensief overleg met het veld gaande, in de schoot van het Vlaams Comeniuscomité.

Diverse overleggronden in 2009 hebben nog niet geleid tot een eenduidig advies. De deelname van Vlaanderen aan IPM vanaf 2011 is dus nog geen zekerheid. Los daarvan is het uiteraard evident dat de actie IPM, aangezien het gaat om de individuele internationale mobiliteit van minderjarigen, bijzondere eisen stelt qua begeleiding en ondersteuning. Dit wordt weerspiegeld in vrij strenge criteria voor scholen om te kunnen deelnemen. Daarbij wordt rekening gehouden met alle elementen die verband houden met de voorbereiding, het verblijf en de nazorg van inkomende en uitgaande leerlingen, bij zendende en ontvangende scholen.

Aan alle deelnemende scholen wordt een gedetailleerde handleiding ter beschikking gesteld en ze kunnen rekenen op hun Nationaal Agentschap – voor Vlaanderen is dat EPOS vzw – voor informatie, financiering, ondersteuning bij het projectmanagement en voor de organisatie van trainingen op het vlak van intercultureel leren. De pedagogische en academische invulling van de uitwisselingen valt onder de autonomie van de deelnemende scholen.

Het tso en dbso zijn van bij het begin een prioritaire doelgroep zowel binnen het Comenius-programma als binnen GROS en Euroklassen. Dit zal zo blijven de komende jaren, ook binnen een eventuele nieuwe actie IPM. Deze prioriteit geldt zowel op het niveau van de selectie van aanvragen – aanvragen uit het tso en dbso krijgen bonuspunten –, als op het niveau van promotie en sensibilisering. Deze aanpak werpt vruchten af, zoals blijkt uit het toegenomen aandeel van het tso en bso in de goedgekeurde Comenius Schoolpartnerschappen: van ongeveer 20 percent in de Socrates II-periode van 2001 tot 2006, naar ongeveer 30 percent in 2008 en 2009, wat evenveel is als het aandeel van aso. Zoals voor internationalisering in heel het leerplichtonderwijs, geldt ook hier dat er niet echt nood is aan meer acties en meer budget, wel aan permanente sensibilisering en ondersteuning.

Uit het voorgaande blijkt dat er dus sensibilisering en ondersteuning nodig is. We denken niet meteen aan de oprichting van een nieuw fonds. Ook voor de mobiliteit van leerkrachten en gastdocenten zijn Europese middelen beschikbaar. Binnen Comenius kunnen leerkrachten, opleiders en nascholers van leerkrachten een beurs aanvragen in het kader van de actie In-Service Training (IST) voor jobshadowing – dat is stage en werkplekleren – in een school, organisatie of bedrijf in het buitenland. En dus kunnen Vlaamse scholen op hun beurt functioneren als gastschool voor een leerkracht of nascholer uit het buitenland.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, ik hoop dat ik uw antwoord op papier kan krijgen, want u hebt heel veel cijfers genoemd, en het zou interessant zijn om die te kunnen analyseren. Ik heb vooral onthouden dat u zegt dat er nood is aan meer permanente sensibilisering en ondersteuning. Dat was ook de reden voor mijn vraag om uitleg. Ik heb het gevoel dat er heel wat initiatieven zijn. In 2011 is er Comenius voor individuele jongeren die gedurende enkele weken of maanden zonder begeleiding van een leerkracht naar het buitenland gaan.

Ik blijf een beetje op mijn honger. Ik heb van u niet gehoord dat u voor leerplichtjongeren een bepaald aantal weken in het buitenland goed vindt, zodat ze nadien vlot kunnen integreren in het gewone onderwijs. Ik heb u ook niet horen zeggen hoe u de permanente sensibilisering en ondersteuning zult uitvoeren. U verwijst naar EPOS, maar enkele weken geleden kreeg ik de boodschap dat men nog nergens stond en dat men nog niet goed wist waar de klepel hing.

Ik hoop dat u wat meer sensibilisering en ondersteuning aan de administratie en EPOS kunt aanbieden. Natuurlijk telt uiteindelijk de pedagogische vrijheid van de scholen, maar ik denk dat de scholen, zeker voor de individuele leermobiliteit, nog in de beginfase zijn en dat ze echt wel ondersteuning kunnen gebruiken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over pesten op school

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, van 5 tot 12 februari ging de vijfde Vlaamse Week tegen Pesten door. Het is een jaarlijks terugkerend initiatief van het Vlaams Netwerk Kies Kleur tegen Pesten.

Mijnheer de minister, elk jaar krijgt u allicht een aantal vragen over pesten. In de vorige legislatuur hadden we hierover ook heel interessante debatten. Mevrouw Poleyn ligt mee aan de basis van een interessante resolutie over cyberpesten. Het feit dat wij vragen durven te stellen over pesten, heeft niks te maken met een gebrek aan inventiviteit, maar is het gevolg van een probleem dat elk jaar groter wordt.

In de schriftelijke versie van mijn vraag heb ik verwezen naar cyberpesten en sms-stalken. Ook het verhaal van YouTube was recent in het nieuws: kinderen filmen leerkrachten en zetten het filmpje op YouTube met alle gevolgen van dien. Er zijn scholen waar men geen gsm mag meebrengen. 10 jaar geleden bestond dit alles niet. Wellicht werd er ook gepest, maar op een andere manier. Vandaag heeft het een andere dimensie gekregen.

Pesten is al heel vaak aan bod gekomen, ook in de publicaties van Onderwijs: in Klasse voor ouders, Klasse voor kinderen, Klasse voor tieners. Er wordt ontzettend veel aandacht aan besteed. Ik heb naar aanleiding van de publicatie van de vraag ook heel wat mails gekregen.

Maar er is geen globaal en diepgaand onderzoek over pesten.

Mijnheer de minister, uw voorganger had een aantal zaken aangekondigd. Er is heel wat studiemateriaal beschikbaar binnen Onderwijs. Hoe komt het dan dat we niet beschikken over een grootschalig onderzoek op Vlaams niveau? Ik zou durven zeggen: u bent minister van Onderwijs, maar uiteraard is er ook een link naar Jeugd en Sport en zelfs naar Welzijn. In welke mate pleegt u met uw collega's overleg om na te gaan of er de komende jaren bijkomende beleidslijnen moeten worden uitgetekend?

Het was toenmalig minister Vandenbroucke die 2 jaar geleden de deur al op een kier heeft gezet voor een eigen wetenschappelijk onderzoek en een permanente monitoring van het pestgedrag. Hoe is het hiermee ondertussen gesteld? Is dit uitgevoerd? Zijn de resultaten bruikbaar? Kunt u er iets mee doen? Als er niets mee gebeurt, wat is dan de reden? Hebt u als nieuwe minister van Onderwijs de intentie om daar rond te werken?

We zijn ervan overtuigd dat alle mogelijke actoren in het onderwijsland doen wat ze kunnen om pesten in het onderwijs te voorkomen. Alle informatiediensten, van Klasse tot Lerarendirect, dragen hun steentje bij. Ik vermoed dat alle leden van de commissie Onderwijs ook de mail van Fabian Depester – ik vind het erg dat die jongen zo heet – de voorzitter van het antipestteam, een onafhankelijke ombudsdienst, gekregen hebben. Die ombudsdienst houdt zich bezig met het registreren en het onderzoeken van vooral onopgeloste pesterijen in scholen en probeert het pestprobleem in kaart te brengen. Ze hebben ook een antipestcharter opgesteld en vragen nu aan ons om dat charter mee te ondertekenen.

Zoals ik al zei, is het evident dat er linken zijn naar andere beleidsdomeinen. Pesten gebeurt niet alleen bij jongeren, maar ook op het werk. Vrij recent was er nog een proces over pesten naar aanleiding van een zelfdoding waarbij de man in een brief heeft geschreven dat de oorzaak pesten op het werk was. Ik weet niet of er intussen al een uitspraak is, maar ik kijk ernaar uit. We kunnen het pestprobleem in het onderwijs, maar ook in de brede samenleving, niet links laten liggen.

Tot slot zou ik graag vernemen of u intussen zicht hebt op het aantal meldingen per schooljaar aan het Steunpunt Grensoverschrijdend Gedrag op School. Op 5 of 10 jaar zijn er tendensen uit af te leiden. Kunt u daaruit conclusies trekken? Hebt u ook zicht op de informele bemiddeling die het Steunpunt aanbiedt? Is dat een succes, of wordt ermee gestopt?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik beantwoord de eerste twee vragen samen. Er is inderdaad intussen een onderzoeksopdracht uitgeschreven en toegekend om de haalbaarheid van een monitoring van geweldsdaden op school te onderzoeken. Het gaat dus om een onderzoek naar de wenselijkheid en de haalbaarheid van een monitor voor antisociaal gedrag en onveiligheidsgevoelens bij leerlingen en voor onveiligheidsgevoelens bij leerkrachten.

De onderzoeksopdracht werd toegewezen aan een gemengde equipe van de Vrije Universiteit Brussel en de Universiteit Gent. De resultaten van dit onderzoek worden verwacht tegen juli 2011. Dit onderzoek gaat breder dan louter pesten op school en behandelt alle vormen van antisociaal gedrag op school. Ik wil benadrukken dat de onderzoeksopdracht bestaat uit het

nagaan of het wenselijk en haalbaar is om een dergelijke monitor op te maken, en dus niet om een monitor te ontwikkelen. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zullen we nagaan of we hier al dan niet mee verder gaan.

Uiteraard zitten we niet stil. U weet allemaal dat elk pestprobleem er één te veel is, vandaar dat we initiatieven ondersteunen om er zowel preventief als curatief iets aan te doen. Zo ondersteunt het beleidsdomein Onderwijs en Vorming elk jaar opnieuw de Vlaamse Week tegen Pesten. Vorig jaar heeft mijn administratie ook een publicatie ‘Pesten en geweld op school: handreiking voor een daadkrachtig schoolbeleid’ uitgegeven en ter beschikking gesteld van de scholen. Deze publicatie wil schoolteams ondersteunen om pesterijen en andere vormen van antisociaal gedrag binnen de school en haar directe omgeving aan te pakken en te voorkomen.

Samen met Limits vzw, die al heel wat expertise heeft opgebouwd op het vlak van het begeleiden van peestsituaties waarin volwassenen betrokken zijn, is er bovendien dit schooljaar een pilootproject opgestart. De bedoeling van het pilootproject is dat Limits adviserend en bemiddelend zal tussenkomen in complexe peestsituaties tussen leerlingen waarvoor noch de school, noch het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB) een oplossing weten te vinden.

Limits zal daarvoor samenwerken met de betrokken verantwoordelijken op de scholen en de CLB's. Het doel van de tussenkomst van Limits is de situaties te deblokken en de scholen en CLB's te begeleiden. Het pilootproject loopt voor 1 jaar en wordt gevolgd door een stuurgroep, waarin naast mijn administratie, vertegenwoordigers van de scholen en de CLB's zetelen. Op het einde van het pilootproject hoop ik meer zicht te hebben op de meerwaarde van de dienstverlening van Limits in complexe peestsituaties tussen leerlingen.

Wat betreft de resolutie van 30 april 2009 betreffende het opstellen van maatregelen tegen cyberpesten, kan ik u het volgende meedelen. De actiepunten inzake sensibilisering, preventie, materiaalontwikkeling en vorming van leerkrachten krijgen permanent aandacht, onder andere via het ICT-beleid. In samenwerking met relevante partners zoals Child Focus en Sensoa werden in januari 2010 twee nieuwe sets met educatieve materialen bekendgemaakt bij de scholen. Het lespakket Connected, ontwikkeld voor leerkrachten secundair onderwijs die met hun leerlingen willen werken rond veilig relationeel en seksueel gedrag online, werd herwerkt en verrijkt met aantrekkelijk beeldmateriaal. Het spel bevat onder meer drie ludieke zelftests op de populaire profielsite Netlog, waarmee ze kunnen checken of hun online gedrag wel veilig is. Voor leerkrachten uit de derde graad van het lager onderwijs is er het educatief pakket ‘de juiste click’. Spelenderwijs komen leerlingen in contact met de meest voorkomende risico's op het internet – waaronder cyberpesten – en leren ze hoe hiermee om te gaan. Tegelijk probeert het pakket aandacht te hebben voor de thuissituatie en zo ook ouders te betrekken. Naast het spelmateriaal, bevat de speldoos ook voor elke leerling een brochure met extra spelletjes en opdrachten. Zo kunnen leerlingen ook thuis laten zien welke thema's in de klas besproken werden. Deze materialen zijn te downloaden via www.clicksafe.be.

Wat de andere aspecten uit de resolutie betreft zoals het meldpunt binnen het op te richten Kenniscentrum Mediawijsheid verwijs ik u door naar mijn collega Lieten, die daarvoor bevoegd is.

We moeten de cijfers en de evolutie van de afgelopen vijf jaar met enige nuance interpreteren. De opdracht, de rapportering en de subsidiëringsperiode verschilde immers van jaar tot jaar. Niettemin staat vast dat het aantal oproepen naar het meldpunt de afgelopen jaren opnieuw stijgt. In totaal noteerde het meldpunt 251 oproepen tijdens het schooljaar 2008-2009, tegenover 237 het schooljaar daarvoor en 210 het schooljaar daarvoor. We moeten er wel rekening mee houden dat een gedeelte van de meldingen eigenlijk vragen om informatie zijn en niet echt meldingen van probleemsituaties. Vooral het aantal oproepen van ongewenst gedrag tussen volwassenen, 109 meldingen, en van ongewenst gedrag van volwassenen naar leerlingen is gestegen, 56 meldingen. Het aandeel oproepen van ongewenst

gedrag van leerlingen naar volwassenen blijft zoals voorgaande jaren beperkt en daalt. Er waren vorig schooljaar maar drie meldingen. Voor het totaal van 251 meldingen waren er 646 telefonische, schriftelijke en persoonlijke contacten. Dat is niet veel meer dan het aantal contacten dat plaatsvond in het vorige schooljaar. Het toont wel aan dat de dienstverlening van Limits meestal niet beperkt blijft tot een eenmalig contact of gesprek.

Het steunpunt had, tot voor het hierboven vermelde pilootproject, geen mandaat om tussen te komen in de gevallen van ongewenst gedrag tussen leerlingen onderling. Gevallen van ongewenst gedrag tussen leerlingen onderling behoren immers tot de bevoegdheid van scholen en CLB's. Toch wordt het steunpunt aangesproken voor die probleemsituaties. Daarbij merk ik op dat sinds het schooljaar 2007-2008 het aantal meldingen opmerkelijk is gestegen. Er waren een vijftigtal dossiers over ongewenst gedrag tussen leerlingen onderling. Daarvoor waren dit er een dertigtal per schooljaar. Hier is een pilootproject rond opgezet om Limits de mogelijkheid te geven om tussen te komen.

Meestal beperkt de dienstverlening van Limits zich tot telefonisch advies en informatieverstrekking. Soms doet deze vzw aan bemiddeling. In het laatste jaarverslag nam Limits gegevens op over de effecten van haar tussenkomst in de bemiddelingscases. Op een totaal van 41 bemiddelingen in het schooljaar 2008-2009 zijn er slechts negen probleemsituaties waarvan Limits zegt dat er geen oplossing gevonden werd of dat het resultaat na een bepaalde termijn weer negatief was. In een aantal gevallen werd er ook overgegaan tot het indienen van een formele klacht.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Ik dank u voor uw antwoord, minister. Heb ik u goed begrepen? Gaat u een wetenschappelijke studie doen met als opdracht zeker en vast geen monitoring-systeem te ontwikkelen?

Minister Pascal Smet: We gaan de opportuniteit van monitoring onderzoeken. We onderzoeken of het mogelijk en echt nodig is. Die opdracht is gegeven, dat onderzoek loopt. In functie daarvan zal worden beslist of we al dan niet verder gaan. We moeten dat eerst goed nagaan. U weet dat de scholen veel vragen krijgen. Dit zou weer een extra vraag zijn. We bekijken dat heel objectief.

Mevrouw Veerle Heeren: Hoe verloopt de samenwerking met de andere beleidsdomeinen?

Minister Pascal Smet: Met Welzijn bedoelt u?

Mevrouw Veerle Heeren: Ja, maar ook met Jeugd.

Minister Pascal Smet: Voor Jeugd ben ik zelf bevoegd, dus dat is al iets gemakkelijker.

Mevrouw Veerle Heeren: Ah ja.

Minister Pascal Smet: Met minister Vandeurzen heb ik afspraken gemaakt. Er zijn werkgroepen opgestart. Van onze beide kabinetten is een coördinator aangesteld om tijdens deze legislatuur een samenwerking tussen Onderwijs en Welzijn te realiseren. Het is niet de bedoeling dat Onderwijs taken van Welzijn overneemt, maar wel dat er samenwerking komt.

Mevrouw Veerle Heeren: Het is miniem, maar de meldingen stijgen. Dat is verontrustend. Dat wil zeggen dat er iets aan de hand is in onze samenleving, ofwel dat het beter bekend is. Ik vraag me meteen af: is het wel zo goed gekend? Ik krijg regelmatig de vraag: waar kunnen we terecht met dit of dat probleem met ons kind op school? Er bestaat nog geen noodnummer. Voor zelfdoding hebben we een hulplijn. Dat nummer is goed gekend intussen. Het wordt ook op een correcte manier meegedeeld door het VRT-journaal wanneer het past. Voor pesten gebeurt dat niet.

Minister Pascal Smet: We hebben nog werk.

Mevrouw Veerle Heeren: Ik wil u die suggestie doen, zodat mensen ergens terecht kunnen. De cijfers neem ik met een korrel zout omdat zowel de informatie als de klachten toenemen. Het is geen probleem van onderwijs alleen, het is een probleem van de samenleving. Waar hoort dit thuis? Niet alles moet bij Welzijn worden ondergebracht.

Minister Pascal Smet: Nee, we moeten samenwerken. Dat is het antwoord.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de samenwerking tussen federale overheidsdiensten en onderwijsnetten in Vlaanderen

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, dames en heren, enkele weken geleden maakte ik kennis met een zeer positieve samenwerking tussen de federale overheidsdienst Financiën en het Gemeenschapsonderwijs. Ze hebben een samenwerkingsakkoord met betrekking tot Tax-on-web voor leerlingen in scholen.

Op basis van de informatie die ik verkreeg, ben ik overtuigd van de positieve kant van dit project. Heel wat leerlingen kunnen hiermee worden bereikt, zowel binnen aso, bso als tso. Dat biedt ruimte om in te spelen op noden in de maatschappij, leerlingen zelfredzaam te maken en een directe link te leggen met de realiteit. Juist dat laatste wordt vaak gevraagd aan het onderwijs. Het gaat om een zeer mooi project.

Ik heb een aantal scholen gevraagd of ze zouden meedoen. Toen bleek dat niet alle netten geïnformeerd of gecontacteerd waren om in te stappen in het project. We zetten onze lokale besturen aan om flankerende maatregelen te nemen ten aanzien van onderwijs. We benadrukken zeer sterk dat ze de regierol moeten opnemen, dat ze zich moeten richten tot alle netten en leerlingen op hun grondgebied. We moeten dat ook aan de andere overheden vragen. We moeten hen aanzetten tot openheid. Dit project zou ten dienste moeten staan van alle leerlingen.

Minister, hebt u zicht op de initiatieven die de federale overheid ontwikkelt voor scholen in Vlaanderen en die een positieve ondersteuning kunnen betekenen voor de scholen? We vinden de aansluiting op de realiteit immers zelf zo belangrijk. Soms hebben de scholen andere diensten nodig om dat waar te maken. Het is goed dat de federale overheid daar een rol in speelt als ze dat kan. Dit is daar een voorbeeld van. Is het mogelijk om met de federale overheid overeen te komen dat zij zich richt tot alle scholen en onderwijsnetten in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: De totstandkoming van het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Overheidsdienst (FOD) Financiën en het Gemeenschapsonderwijs (GO!) verdient enige toelichting. Het is niet zo dat de FOD Financiën zijn aanbod tot een net beperkt heeft. In maart 2007 stond er een oproepbericht in Klasse voor Leerkrachten, met de contactgegevens van de projectverantwoordelijke bij de FOD Financiën. Het doel was samen te werken rond het genoemde initiatief. Daaruit is een samenwerking tussen Financiën en een scholengroep gegroeid die vanwege de positieve ervaring is uitgebreid naar alle scholengroepen, met ondersteuning van de pedagogische begeleidingsdienst. Dit mondde ook uit in een gezamenlijke persvoorstelling op 2 december 2009.

Er zijn tal van initiatieven die door de federale overheid worden ontwikkeld ten behoeve van de scholen. Er zijn onder meer verschillende initiatieven die betrekking hebben op gezondheid, en waarbij de federale overheid is betrokken. In het kader van de antibioticacampagne werden in alle Vlaamse scholen met een eerste leerjaar zwembandjes verspreid met een

informatiebrochure die ouders moet sensibiliseren in situaties waar gebruik van antibiotica verantwoord is. Er werd in dat verband een didactisch pakket ontwikkeld voor scholen, waarin leerlingen kunnen kennismaken met de wereld van bacteriën, infecties en het risico van verkeerd geneesmiddelengebruik.

In het kader van de pandemische griep was er overleg met het crisiscentrum van de federale overheid, en er werd een didactische website over griep opgesteld.

Momenteel wordt op initiatief van de FOD Binnenlandse Zaken gewerkt aan een grootschalige evacuatieoefening bij een nucleaire ramp. De oefening gebeurt in scholen in de buurt van Beveren, maar op basis daarvan zal een draaiboek worden gemaakt dat scholen kunnen gebruiken bij crisissituaties.

In december 2009 is een sensibiliseringsproject gestart over mondgezondheid, in samenwerking met het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering en met de Vlaamse Vereniging van Tandartsen. De projecten in verband met gezondheidseducatie worden meestal ook besproken in de commissie gezondheidsbevordering van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). Zo is gewaarborgd dat alle onderwijsnetten op de hoogte blijven van initiatieven in dit domein waar de federale overheid de scholen bij wil betrekken.

De FOD Binnenlandse Zaken ontwikkelde in samenwerking met het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) een publicatie over veiligheid in scholen. Het gaat over de beveiliging van scholen, preventie van inbraak, diefstal en vandalisme. Die publicatie werd ter beschikking gesteld van alle scholen.

De Hoge Raad voor Justitie en de Koning Boudewijnstichting ontwikkelen momenteel een didactisch pakket voor scholen van de derde graad secundair onderwijs over de werking van justitie. Dit is een onderdeel van de onderwijsdoelen inzake burgerschap. Het wordt begeleid door een pedagogisch comité waarin de begeleidingsdiensten zijn vertegenwoordigd. Eerder werd een gelijkaardig pakket uitgewerkt over de werking van de democratie.

De ondersteuning door federale overheden voor scholen gebeurt vaak op het domein van de onderwijsinhoudelijke ondersteuning, of omdat de federale overheid een aantal eigen beleidsdoelen wil realiseren door samen te werken met het onderwijs. Het is dus tweerichtingsverkeer. Op grond van de onderwijsvrijheid is het altijd de school die beslist of ze er al dan niet gebruik van maakt.

Er wordt dus heel vaak samengewerkt met de federale diensten, al kan dat bij de uitvaardiging van een regelgeving beter. De informatie moet kunnen doorstromen naar de klassen.

Het is aan de onderwijsnetten zelf om te beslissen of ze al dan niet meedoen. Ik ken geen voorbeeld waarbij een federale overheidsdienst met een school of met scholen van een bepaald net samenwerkt. Heel vaak hangt het van de school zelf af.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, uw antwoord geeft een goed zicht op wat er buiten dit initiatief nog gebeurt. Alle scholen en netten worden inderdaad bereikt.

Wat het initiatief uit mijn vraag betreft, stel ik vast dat er een oproep is gebeurd via Klasse. Ik heb contact genomen met instellingen van verschillende netten en met de koepels. Zij waren niet op de hoogte van het aanbod. Klasse is dus niet altijd een even goed instrument om iedereen mee te bereiken. De koepels en instellingen vinden het aanbod heel interessant. Zij zouden het goed vinden indien ze de gelegenheid zouden krijgen om daar gebruik van te maken. Zij gingen ervan uit dat het om een specifieke overeenkomst ging met het GO!. Nu blijkt zeer duidelijk dat dit openstaat voor iedereen. Dat moet wel duidelijk worden gemaakt. Ik vind dit een interessante vaststelling voor wat de communicatie betreft.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■